

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

PLAN BORBE PROTIV KORUPCIJE
CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2022. GODINU

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	3
1.1. O Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.....	3
1.2. Ciljevi i zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine.....	3
1.3. Organizacija Centralne banke Bosne i Hercegovine.....	5
1.4. Organizaciona šema Centralne banke Bosne i Hercegovine.....	7
2. Zakonodavni okvir u borbi protiv korupcije.....	8
2.1. Interna regulativa Centralne banke Bosne i Hercegovine.....	9
3. Strateški okvir u borbi protiv korupcije.....	10
4. Međunarodni dokumenti u oblasti borbe protiv korupcije.....	10
5. Najznačajniji pojmovi i definicije.....	11
5.1. Definicija korupcije.....	11
5.2. Prevencija korupcije.....	11
5.3. Integritet i odgovornost.....	11
6. Plan integriteta Centralne banke Bosne i Hercegovine.....	12
7. Funkcija usklađenosti poslovanja (compliance), u službi borbe protiv korupcije u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.....	12
7.1. Etički kodeks Centralne banke Bosne i Hercegovine.....	13
8. Novi Pravilnik o internom prijavljivanju korupcije i drugih nepravilnosti u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.....	15
9. Etička linija.....	15
10. Vremenski okvir i praćenje sprovođenja Plana borbe protiv korupcije.....	19
10.1. Finansijski efekti implementacije Plana borbe protiv korupcije.....	19
10.2. Rizici u implementaciji Plana za borbu protiv korupcije.....	19
10.3. Proaktivni monitoring implementacije Plana borbe protiv korupcije.....	20
11. Akcioni plan – tabelarni pregled aktivnosti za sprovođenje Plana borbe protiv korupcije.....	21

Na osnovu člana 18. stav (3) Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07) i člana 50. stav (1) Pravilnika Centralne banke Bosne i Hercegovine, br. UV-104-01-1-116/15 od 28.12.2015. godine, UV-122-01-1-1045-11/21 od 28.04.2021. godine i UV-104-01-1-1425-15/21 od 29.06.2021. godine i u skladu sa Smjernicama za izradu planova za borbu protiv korupcije u institucijama na nivou BiH za 2022. godinu, guverner Centralne banke Bosne i Hercegovine donosi:

PLAN BORBE PROTIV KORUPCIJE CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2022. GODINU

1. Uvod

1.1. O Centralnoj banci Bosne i Hercegovine

Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Centralna banka) je jedina ovlaštena institucija za štampanje novca i monetarnu politiku na cijelom području Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH). Centralna banka osnovana je 20. juna 1997. godine Zakonom o Centralnoj banci (u daljem tekstu: Zakon) koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, u skladu sa Opštim okvirnim sporazumom za mir u BiH, a počela je sa radom 11. augusta 1997. godine.

1.2. Ciljevi i zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine

Osnovni ciljevi i zadaci Centralne banke su utvrđeni Zakonom saglasno Opštem okvirnom sporazumu za mir u BiH. Centralna banka Bosne i Hercegovine održava monetarnu stabilnost u skladu s currency board aranžmanom (1 KM : 0,51129 EUR), što znači da izdaje domaću valutu uz puno pokriće u slobodnim konvertibilnim deviznim sredstvima po fiksnom kursu 1 KM : 0,51129 EUR. Centralna banka definiše i kontroliše provođenje monetarne politike Bosne i Hercegovine. Centralna banka upravlja službenim deviznim rezervama ostvarenim izdavanjem domaće valute. Centralna banka pomaže i održava odgovarajuće platne i obračunske sisteme. Također, koordinira djelatnosti agencija za bankarstvo bh. entiteta, koje su nadležne za izdavanje dozvola za rad i superviziju banaka.

ZAKON O CENTRALNOJ BANCI BOSNE I HERCEGOVINE („Službeni glasnik BiH“, broj: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 i 32/07)

Član 2.

Ciljevi i osnovni zadaci Centralne banke

1. Cilj Centralne banke je da postigne i održi stabilnost domaće valute (konvertibilna marka) tako što izdaje domaću valutu prema aranžmanu poznatom pod nazivom currency board.
2. Dužnosti, zadaci i obaveze Centralne banke se izvršavaju preko njene centrale, glavnih jedinica i ostalih filijala.
3. Osnovni zadaci Centralne banke koji se izvršavaju pod nadležnošću njenog Upravnog vijeća su:

- a. da definiše, usvoji i kontroliše monetarnu politiku Bosne i Hercegovine putem izdavanja domaće valute (konvertibilna marka) po kursu određenom u članu 32. ovog zakona i uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim sredstvima, kao i kroz ostale funkcije koje ima prema ovom zakonu;
- b. da drži i upravlja službenim deviznim rezervama Centralne banke na siguran i profitabilan način;
- c. da potpomogne ili uspostavi i održava odgovarajuće platne i obračunske sisteme;
- d. da izdaje propise za ostvarivanje aktivnosti utvrđenih u članu 2. stav a. tačka 3. ovog zakona;
- e. da koordiniše djelatnosti agencija koje su nadležne za izdavanje bankarskih licenci i vršenje supervizije banaka u entitetima na način kako to odredi Upravno vijeće Centralne banke, uključujući mjesečne sastanke rukovodilaca tih agencija sa predstavnicima Centralne banke i podnošenje mjesečnih izvještaja od strane tih agencija Centralnoj banci o njihovim djelatnostima i o kretanjima u finansijskim institucijama u njihovoj nadležnosti;
- f. da provodi monetarnu politiku u skladu sa članom 2. stav a. tačka 3. ovog zakona;
- g. da prima depozite od Bosne i Hercegovine i komercijalnih banaka radi ispunjenja zahtjeva za obavezanim rezervama. Centralna banka može držati i depozite entiteta i drugih javnih institucija, kao i druge rezerve komercijalnih banaka, ukoliko to one žele;
- g. (i) da pregleda informacije koje Centralnoj banci proslijede entitetske agencije za bankarstvo na osnovu člana 4(l) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i člana 4(m) Zakona o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, izmijenjenih i dopunjenih u opštem kontekstu Poglavlja VIII istog, ali s ciljem da se donesu posebni propisi u pogledu procedura za kliring i poravnanje međubankarskih plaćanja, uključujući plaćanja čekom i drugim instrumentima plaćanja, ako bude bilo potrebno radi osiguranja postupanja u skladu sa naložima za blokiranje u pogledu finansiranja terorističkih aktivnosti ili aktivnosti kojima se remeti mir kako se predviđa u entitetskim zakonima o agencijama za bankarstvo i zakonima o bankama, te radi dodatnog osiguranja protiv pristupa na bilo koji način blokiranim računima kako se predviđa u navedenim zakonima.
- h. da stavlja u i povlači iz opticaja domaću valutu (konvertibilna marka), uključujući novčanice i kovanice zakonskog sredstva plaćanja, pridržavajući se strogo pravila currency boarda definisanog u članu 2. stav a. tačka 3. ovog zakona.
- i. da provodi radnje u pomaganju borbe protiv pranja novca, pomaže antiterorističke mjere i mjere protiv opstrukcije provođenja Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, koje se odnose na banke.

4. Naročito:

- (a) Upravno vijeće Centralne banke ima isključivu nadležnost za zadatke navedene pod (a), (b), (c), (d) i (e) stava 3. ovog člana, dok preostale zadatke treba da izvršavaju centrala, glavne jedinice i ostale filijale Centralne banke
- (b) Ostali osnovni zadaci Centralnog ureda Centralne banke i glavnih jedinica su:
 - (I) da obavljaju devizne operacije na zahtjev banaka čije je sjedište u regionu koji pokriva glavna jedinica i
 - (II) da prikupljaju podatke koji se odnose na ekonomske i finansijske aktivnosti u regionu u kojem se nalazi njihovo sjedište.

1.3. Organizacija Centralne banke Bosne i Hercegovine

Centralna banka se sastoji od Upravnog vijeća, Uprave koja se sastoji od guvernera i tri viceguvernera i osoblja.

Upravno vijeće je nadležno za vrhovnu upravu i kontrolu sprovođenja politike, administraciju i poslovanje Centralne banke, a sastoji se od pet članova imenovanih od Predsjedništva Bosne i Hercegovine na period od šest godina. Upravno vijeće između svojih članova bira guvernera na period od šest godina.

ZAKON O CENTRALNOJ BANCI BOSNE I HERCEGOVINE („Službeni glasnik BiH“, broj: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 i 32/07)

Član 7.

Ovlaštenja Upravnog vijeća

Upravno vijeće ima sljedeća ovlaštenja:

- a) da utvrđuje monetarnu politiku u skladu sa članom 2. stav a. tačka 3. ovog zakona;
- b) da usvaja sve opšteprimjenjive propise, smjernice i upute koje će izdavati Centralna banka;
- c) da odobrava sve izvještaje i preporuke koje Centralna banka treba da dostavi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine ili Predsjedništvu Bosne i Hercegovine;
- d) da odlučuje o prisustvu Centralne banke u međunarodnim organizacijama;
- e) da odredi nominalnu vrijednost i veličinu novčanica i kovanog novca u skladu sa članom 42. ovog zakona, da odluči o njihovoj proizvodnji i čuvanju, kao i o uslovima opoziva novca. O dizajnu novčanica i kovanog novca treba da odluči Upravno vijeće, uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine;
- f) da usvoji Pravilnik Centralne banke i da utvrdi politike koje se odnose na administraciju i poslovanje Centralne banke;
- g) da utvrdi organizaciju Centralne banke;
- h) da odobri imenovanje viceguvernera i glavnog internog revizora Centralne banke i njegove zamjenike, te da, nakon prvih šest godina funkcioniranja Centralne banke, između svojih članova izabere guvernera Centralne banke;
- i) da otvara i zatvara glavne jedinice i ostale filijale i predstavništva Centralne banke;
- j) da odredi finansijski plan Centralne banke i opšte uslove zaposlenja službenika Centralne banke, predstavnika i korespondenata;
- k) da odredi računovodstvene prakse i standarde Centralne banke, centrale i glavnih jedinica i ostalih filijala te odobri godišnje izvještaje i finansijske izvode Centralne banke;
- l) da utvrdi posebne rezerve u knjigama Centralne banke uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine;
- m) da odredi kategorije aktive koja bi bila adekvatna za plasman finansijskih sredstava Centralne banke i
- n) da odluči o bilo kojem drugom pitanju koje spada u kompetencije Upravnog vijeća, što je definisano ovim zakonom.

Uprava Centralne banke se sastoji od guvernera i viceguvernera koje, uz odobrenje Upravnog vijeća, imenuje guverner.

ZAKON O CENTRALNOJ BANCI BOSNE I HERCEGOVINE
(„Službeni glasnik BiH“, broj: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 i 32/07)

Član 18.

Ovlaštenja uprave Centralne banke

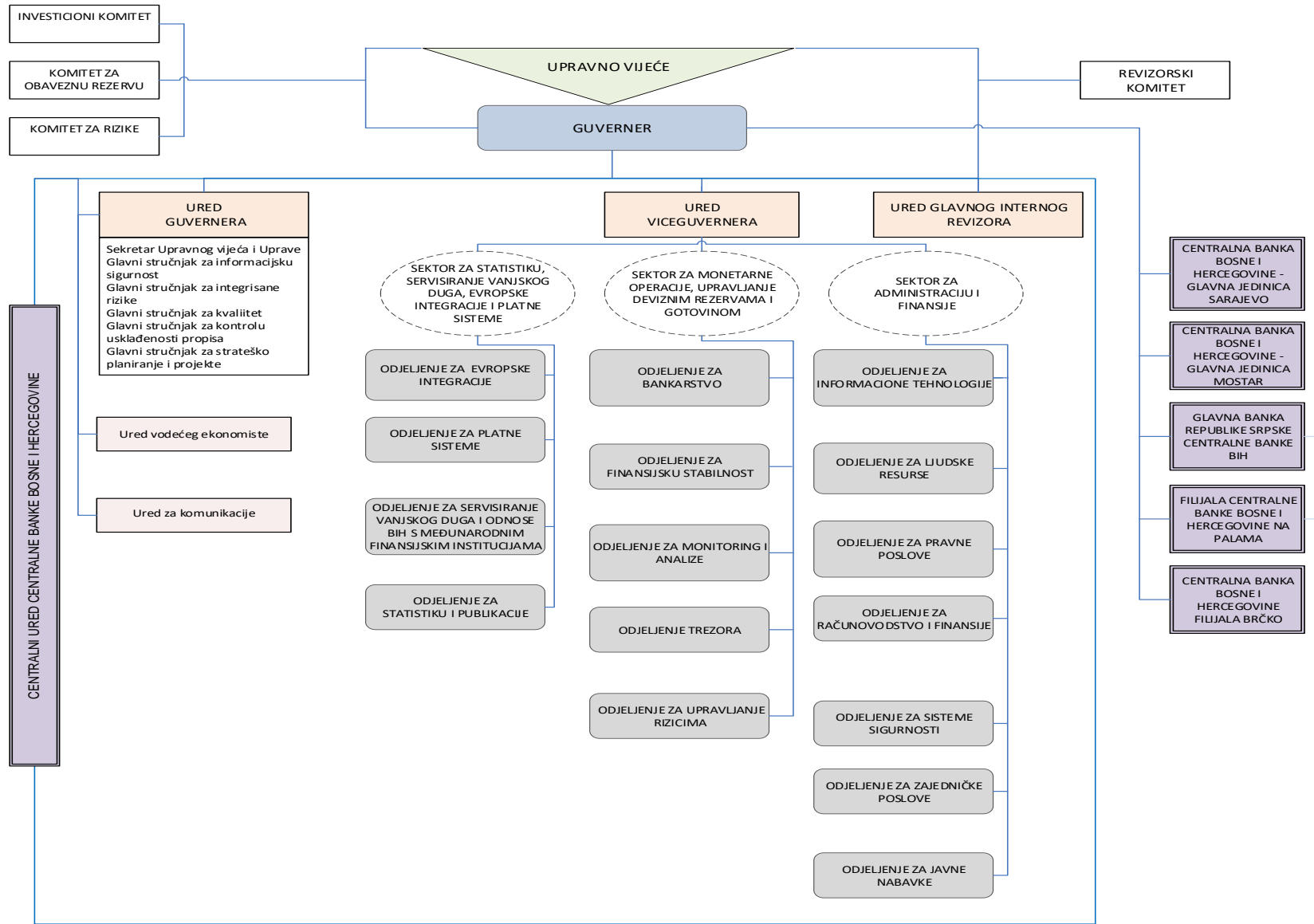
1. Guverner je glavni izvršni funkcioner Centralne banke zadužen za svakodnevno poslovanje Centralne banke. Ako je guverner odsutan, ili nije u stanju da obavlja svoje djelatnosti, viceguverner kojeg on izabere uz odobrenje Upravnog vijeća vrši dužnost glavnog izvršnog funkcionera Centralne banke.
2. Guverner je odgovoran Upravnom vijeću za izvršenje njihovih odluka te za upravu i kontrolu administracije i djelatnosti Centralne banke.
3. Sva ovlaštenja koja nisu specifično data Upravnom vijeću dodjeljuju se guverneru. U granicama svojih ovlaštenja, guverner ima zakonsko pravo da: poduzme sve tražene mjere ili one za koje on sam smatra da su preporučljive za administraciju i poslovanje Centralne banke, uključujući i sklapanje ugovora u ime Centralne banke, imenuje službenike, posrednike i korespondente Centralne banke i zastupa Centralnu banku u pravnim postupcima. Guverner može, uz odobrenje Upravnog vijeća da neke ili sva svoja ovlaštenja povjeri drugim službenicima Centralne banke.

Centralna banka ima Centralni ured, tri glavne jedinice i dvije filijale, kako slijedi:

- Centralni ured Centralne banke Bosne i Hercegovine sa sjedištem u Sarajevu,
- Centralna banka Bosne i Hercegovine – Glavna jedinica Sarajevo sa sjedištem u Sarajevu,
- Centralna banka Bosne i Hercegovine – Glavna jedinica Mostar sa sjedištem u Mostaru,
- Glavna banka Republike Srpske Centralne banke BiH sa sjedištem u Banjoj Luci,
- Filijala Centralne banke Bosne i Hercegovine na Palama sa sjedištem na Palama,
- Centralna banka Bosne i Hercegovine Filijala Brčko sa sjedištem u Brčkom.

1.4. Organizaciona šema Centralne banke Bosne i Hercegovine

2. Zakonodavni okvir u borbi protiv korupcije

Iako Vijeće ministara Bosne i Hercegovine nije usvojilo Strategiju za borbu protiv korupcije za period 2020.-2024. godine (u daljem tekstu: Strategija), koju je pripremila Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), od strane APIK-a inicirane su aktivnosti na pripremi planova za borbu protiv korupcije na nivou institucija BiH za 2022. godinu. Tako su za institucije pripremljene Smjernice za izradu planova za borbu protiv korupcije u institucijama na nivou BiH za 2022. godinu, a organizovana je i prezentacija smjernica u online formatu za učesnike iz institucija BiH.

Smjernice za izradu planova za borbu protiv korupcije u institucijama na nivou Bosne i Hercegovine predstavljene su s ciljem inoviranja i unapređenja pojedinačnih planova za borbu protiv korupcije za 2022. godinu. Također, predmetni dokument ima za cilj metodološko mapiranje, kao i olakšavanje procesa strateškog razvoja politika borbe protiv korupcije.

U skladu sa uputstvima iz Smjernica, Centralna banka Bosne i Hercegovine izradila je i usvojila Plan borbe protiv korupcije za 2022. godinu, koji predstavlja interni plan djelovanja Centralne banke BiH protiv korupcije.

Planom borbe protiv korupcije se utvrđuju konkretne aktivnosti sa rokovima implementacije, subjekti zaduženi za njihovo provođenje te definišu indikatori uspješnosti na osnovu kojih će se vršiti praćenje provođenja i mjeriti stepen realizacije svake pojedinačne aktivnosti.

Plan borbe protiv korupcije predstavlja samo jedan od kontrolnih mehanizama Centralne banke BiH pomoću kojeg se prati da li su aktivnosti i mjere u vezi sa borbom protiv korupcije ishodile željeni rezultat.

Zakoni koji direktno ili indirektno regulišu oblast borbe protiv korupcije u Bosni i Hercegovini su:

- Zakon o krivičnom postupku BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18);
- Zakon o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH”, broj: 39/14);
- Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH”, broj: 47/14 i 46/16).
- Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije („Službeni glasnik BiH”, broj: 103/09 i 58/13);
- Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 100/13);
- Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 13/02, 16/02, 14/03, 12/04, 63/08, 18/12, 87/13 i 41/16);
- Zakon o radu u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13 i 93/17);

- Zakon o slobodi pristupa informacijama u BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13);- Krivični zakon BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15, 35/18 i 46/21);

Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine (XIX glava) su određena krivična djela korupcije i krivična djela protiv službene i druge odgovorne funkcije, a to su:

- Primanje poklona i drugih oblika koristi;
- Davanje poklona i drugih oblika koristi;
- Primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem;
- Davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem;
- Zloupotreba položaja ili ovlaštenja;
- Pronevjera u službi;
- Prevara u službi;
- Posluga u službi;
- Nesavjestan rad u službi;
- Krivotvorenje službene isprave;
- Protivzakonita naplata i isplata;
- Protivzakonito oslobađanje lica lišene slobode;
- Protivzakonito prisvajanje stvari pri pretresanju ili izvršenju.

2.1. Interna regulativa Centralne banke Bosne i Hercegovine

Pored zakonodavnog i regulatornog okvira u BiH, neophodno je spomenuti da je od početka 2020. godine Centralna banka Bosne i Hercegovine preduzela jako važne korake i napravila značajan iskorak kada je u pitanju borba protiv korupcije.

U tom smislu je, prije svega, potrebno izdvojiti:

- uvođenje funkcije usklađenosti poslovanja u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine,
- Usvajanje Etičkog kodeksa Centralne banke Bosne i Hercegovine,
- Usvajanje novog Pravilnika o internom prijavljivanju korupcije i drugih nepravilnosti u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine
- Uvođenje Etičke linije, kao sistema koji omogućava zaštićeno, anonimno prijavljivanje svih nepravilnosti u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

3. Strateški okvir u borbi protiv korupcije

Borbu protiv korupcije, na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, prije svega određuje zakonodavni okvir i obaveze koje iz njega proizilaze. Također, važan strateški alat za borbu protiv korupcije određuju i postojeće ili buduće strategije za borbu protiv korupcije i akcioni planovi za njihovo sprovođenje, koji na osnovu Zakona o Agenciji trebaju biti u skladu sa opštim principima utvrđenim u državnoj Strategiji za borbu protiv korupcije.

Glavni Strateški dokument u borbi protiv korupcije Bosne i Hercegovine u dosadašnjem periodu bila je *Strategija za borbu protiv korupcije 2015.-2019.*

Bez obzira na činjenicu da Vijeće ministara nije usvojilo Strategiju za period 2020.-2024. godina, kao ni akcioni plan za njeno provođenje, potrebno je blagovremeno pristupiti izradi plana za borbu protiv korupcije za 2022. godinu na nivou svake pojedinačne institucije BiH, pa i Centralne banke Bosne i Hercegovine, te je u tom kontekstu CBBiH i pozvana i obaviještena od strane APIK-a da je neophodno pristupiti izradi plana, a na osnovu Smjernica.

Smjernice i alati strateškog planiranja proističu iz opštih standarda, kao i dobre prakse u strateškom planiranju antikorupcijskih dokumenata.

Plan za borbu protiv korupcije podrazumijeva set mjera i aktivnosti usmjerenih na prevenciju korupcije s ciljem sprečavanja korupcije u Centralnoj banci, prijavu svih slučajeva korupcije, kao i podizanje svijesti zaposlenih u Centralnoj banci o rizicima korupcije.

4. Međunarodni dokumenti u oblasti borbe protiv korupcije

Najznačajniji međunarodni dokumenti u oblasti borbe protiv korupcije, potpisani i ratifikovani od strane Bosne i Hercegovine su:

- *Krivičnopravna konvencija protiv korupcije*¹;
- *Građanskopravna konvencija protiv korupcije*²;
- *Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala sa tri pripadajuća protokola*³;
- *Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije*⁴;
- *Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenih krivičnim djelom*⁵.

¹ Krivičnopravna konvencija protiv korupcije (Criminal Law Convention on Corruption, Strazbourg, 27.01.1999 godine, stupila na snagu 01.07.2002. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 01.07.2002. godine, objava „Službeni glasnik BiH“, broj 36/01).

² Građanskopravna konvencija protiv korupciji (Civil Law Convention on Corruption, Strazbourg, 04.11.1999. godine, stupila na snagu 01.11.2003 godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 01.11.2003. godine, objava „Službeni glasnik BiH“, broj 36/01).

³ Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala sa tri pripadajuća protokola (Convention against Transnational Organized Crime, Palermo, 15.11.2000. godine, stupila na snagu u unutrašnjem smislu 29.09.2003. godine, objava „Službeni glasnik BiH“, broj 03/02).

⁴ Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije (Convention against Corruption, stupila na snagu 14.12.2005. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 26.10.2006. godine, objava „Službeni glasnik BiH“- Međunarodni ugovor 05/06).

⁵ Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenih krivičnim djelom (Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime, Strazbourg, 08.11.1990. godine, stupila na snagu

5. Najznačajniji pojmovi i definicije

5.1. Definicija korupcije

Zakonom o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK) korupcija je definisana kao „svaka zloupotreba moći povjerene javnom službeniku ili licu na političkom položaju, državnom, entitetskom, kantonalnom nivou, nivou Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, gradskom ili opštinskom nivou, koja može dovesti do privatne koristi. Korupcija posebno može uključivati direktno ili indirektno zahtijevanje, nuđenje, davanje ili prihvatanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja očekivanih od primaoca mita.“

5.2. Prevencija korupcije

Prevencija korupcije podrazumijeva planski osmišljene, organizovane i preduzete mjere i aktivnosti kojima se nastoje ukloniti ili smanjiti direktni i indirektni uzroci koruptivnog ponašanja. Prevencija se dijeli na situacijsku (javlja se u svakodnevnoj situaciji, te obično uključuje samo dvije osobe i predstavlja jednokratni proces) i socijalnu (sastoji se često od mreže korupcija, zasnovana je na dugoročnom planiranju, te je relativno stabilan sistem koji uključuje više osoba). Situacijska podrazumijeva nastojanje da se eliminišu situacije u kojima se dešava korupcija, a socijalna predstavlja sastavni dio ukupne razvojne strategije i obuhvata mjere socijalne, ekonomske, pravne, obrazovne i drugih politika, odnosno uključivanje cjelokupnog društva u smanjenju ove pojave.

Iako je naročito važno, sankcioniranje korumpiranih javnih službenika nakon što su izvršili korupciju („ex post“) je reaktivna strategija koja se sprovodi nakon što je šteta napravljena, odnosno nakon što djelo korupcije postane činjenica. U skladu sa navedenim, neophodno je uspostaviti adekvatne programe za prevenciju korupcije, kojima će se osigurati edukacija i stručno osposobljavanje svih, kako bi se zaštitilo društvo i minimalizirali efekti korupcije.

5.3. Integritet i odgovornost

Integritet označava cjelovitost, odnosno sveobuhvatnost ili potpunost. U psihološkom i etičkom značenju integritet je sveobuhvatnost i čvrsta povezanost karakternih osobina, odnosno sklad između sposobnosti, vrijednosnih stavova, interesa, navika i motiva ličnosti. U moralnom shvatanju, integritet podrazumijeva poštenje, dosljednost, predvidljivost i odgovornost. Integritet u profesionalnom ponašanju podrazumijeva da u instituciji postoje razrađena pravila koja regulišu primjenu standarda profesije.

Odgovornost u radu sastoji se u odgovornom obavljanju profesionalnih poslova i podrazumijeva istinoljubivost, tačnost, poštenje, nepristrasnost, pravednost, disciplinu, racionalnost, efikasnost, uljudnost, pridržavanje zakona i propisa, eliminiranje bilo kojeg oblika diskriminacije.

01.09.1993. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 01.07.2004. godine, objava „Službeni glasnik BiH“ - Međunarodni ugovor broj 04/06).

6. Plan integriteta Centralne banke Bosne i Hercegovine

Zakonom o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije propisana je obaveza donošenja Plana integriteta od strane svih javnih institucija na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, javnih službi i drugih tijela s javnim ovlaštenjima, u skladu sa Smjernicama za izradu i provođenje Plana integriteta.

Plan integriteta predstavlja interni preventivni antikorupcijski dokument u kome je sadržan skup mjera pravne i praktične prirode kojima se sprečavaju i otklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj različitih oblika koruptivnog ponašanja i drugih oblika narušavanja integriteta u okviru institucije kao cjeline, pojedinih organizacionih dijelova i pojedinačnih radnih mjesta, a koji nastaje kao rezultat samoprocjene i samokontrole izloženosti institucije rizicima.

Poštujući pravila za izradu i provođenje Plana integriteta, Centralna banka Bosne i Hercegovine je provela postupak samoprocjene izloženosti institucije rizicima za nastanak i razvoj korupcije i drugih nepravilnosti u cilju održanja i unapređenja integriteta institucije, i kao rezultat tog postupka, izradila i usvojila Plan integriteta broj: 149-18-5-1487-4/18 od 31.10.2018. godine.

Usvojeni Plan integriteta je definisao Plan unapređenja sa predloženim mjerama po oblastima i rokovima i odgovornim osobama za sprovođenje, uz prethodnu procjenu kritičnih radnih mjesta s mogućim rizicima po oblastima. Oblasti koje su istaknute se odnose na rukovođenje i upravljanje institucijom, javne nabavke, upravljanje ljudskim resursima, informacioni sistemi, čuvanje i sigurnost podataka i fizičko-tehnička sigurnost, planiranje i upravljanje finansijama i ostali posebni rizici.

Prilikom usvajanja Plana integriteta Centralne banke Bosne i Hercegovine imenovan je službenik CBBiH, koji je bio dužan vršiti nadzor nad provođenjem mjera i preporuka za unapređenje integriteta Centralne banke kao koordinator Stručnog tima.

Definisano je da ima obavezu da sačinjava izvještaje o rezultatima provođenja Plana integriteta i o tome redovno informiše guvernera Centralne banke, u toku 2019. i dijelom 2020. su kontinuirano dostavljani izvještaji guverneru od strane Stručnog tima.

7. Funkcija usklađenosti poslovanja (compliance), u službi borbe protiv korupcije u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine

Pojam „compliance“ relativno je novijeg datuma, barem što se tiče kontinentalnog pravnog sistema, a preuzet je iz anglosaksonskog prava. Najčešće se prevodi kao pravna konformacija, prilagođavanje, skladnost ili usklađenost. Kroz uspostavljenu i razvijenu funkciju compliancea postiže se organizacija sa visokim nivoom integriteta, etičkih i profesionalnih normi i standarda. Riječ integritet razvio se od latinske riječi integer (cijeli, potpun) i obično znači usaglašenost, neizokrenutost, nedjeljivost, postojanost. Podrazumijeva donošenje odluka koje su konzistentne jedna s drugom i s vrijednostima koje se zastupaju.

Integritet je set najpoželjnijih osobina pojedinca ili organizacije, a ukazuje na poštivanje etičkih standarda te pravila i normi, koji upravljaju područjem njihovog djelovanja i predstavlja težnju i cilj svake uspješne organizacije.

Termin usklađenost odnosi se na usklađenost sa važećim pravilima i zakonima ili proces u kojem se to postaje. Usklađenost počinje na najvišem nivou. Ona će biti najdjelotvornija u korporacijskoj kulturi koja se zasniva na standardima poštenja i integriteta te u kojoj top menadžeri i više rukovodstvo prednjače svojim primjerom. Ona se tiče svih u organizaciji te je treba smatrati sastavnim dijelom poslovnih aktivnosti organizacije.

Kako bi bila efikasna u prevenciji, otkrivanju i rješavanju regulatornih, etičkih i prekršaja politika i procedura, institucija bi trebala:

- angažovati službenika za praćenje usklađenosti poslovanja – obezbijediti mu nezavisnost u radu i djelovanju kao i adekvatne resurse za implementaciju compliance programa,
- Implementirati compliance program, koji preveniše, detektuje i otklanja / rješava neželjena dešavanja, odnosno bilo kakvo neusklađeno i / ili neetično ponašanje.

Uspostavljanje sistema efikasnog compliance programa složen je i dugotrajan proces, ali je svakako pozitivan trend u poslovanju brojnih kompanija i organizacija, čak i od strane onih koji na isto nisu obavezani imperativnom normom, kao što je to slučaj sa komercijalnim bankama ili nekim osiguravajućim društvima.

Vodeći se najvišim standardima poslovanja i težnjom ka uspostavljanju efikasnog compliance programa, uspostavljena je i funkcija usklađenosti poslovanja (compliance) u Centralnoj banci BiH, kao kontrolna funkcija i dio tzv. druge linije odbrane. Važno je napomenuti da Centralna banka nema zakonsku obavezu uspostavljanja ove funkcije, nego je vođena isključivo namjerom postizanja efikasnijeg poslovanja kroz visok nivo integriteta i poslovne etike.

U skladu s programom usklađenosti i planom razvoja ove funkcije u Centralnoj banci, okončano je nekoliko ključnih aktivnosti koje na direktan ili indirektan način imaju značajan uticaj i na segment borbe protiv korupcije. Prije svega, usvojen je novi Etički kodeks Centralne banke Bosne i Hercegovine, koji prvi put na adekvatan način tretira pitanja poput sukoba interesa, poklona i gostoprimstava.

7.1. Etički kodeks Centralne banke Bosne i Hercegovine

Etički kodeks Centralne banke Bosne i Hercegovine, pripremljen je u skladu s najvišim profesionalnim standardima, smjernicama Evropske centralne banke, a uvažavajući preporuke misije Međunarodnog monetarnog fonda date kroz sigurnosnu procjenu Centralne banke (IMF Safeguards Assessment mission).

Usvojen je od strane Upravnog vijeća Centralne banke, na 11. sjednici održanoj 27.07.2021. godine. Etičkim kodeksom definisani su najviši standardi integriteta i profesionalne etike koji su važni za nezavisno i profesionalno poslovanje i ostvarenje ciljeva i zadataka Centralne banke te predstavljaju jedan od temelja za osiguravanje njenog kredibiliteta i povjerenja javnosti.

U kontekstu borbe protiv korupcije, značajno je naglasiti da je prilikom definisanja etičkih načela, pored načela profesionalizma i integriteta, nezavisnosti, transparentnosti, odgovornosti zaštite javnog interesa i dr. definisano i **načelo nulte tolerancije na korupciju**, kao i **standardi ponašanja trećih strana**.

Etičkim pravilima na striktan i jasan način propisana su obavezna ponašanja službenika i imenovanih lica, a posebna pažnja posvećena je pravilima o izbjegavanju sukoba interesa, mjerama za sprečavanje sukoba interesa, postupanju s poklonima i gostoprimstvima, obavezi izvještavanja članova Upravnog vijeća o ličnim interesima, što obuhvata dostavljanje podataka o imenovanom licu, kao i članovima njegovog domaćinstva, o nekretninama u vlasništvu, o drugim prihodima koje ostvaruje izvan Centralne banke, o pokretnoj imovini u vlasništvu, pojedinačne vrijednosti iznad 25.000 KM, o dugovima, jamstvu, sudužništvu, kreditima, pojedinačne vrijednosti iznad 25.000 KM, podataka o vlasništvu nad dionicama ili udjelima u drugim pravnim licima, koja prelaze 20% ukupnog udjela u upravljanju ili kapitalu tog pravnog lica, kao i podataka o vlasništvu nad drugim vrijednosnim papirima, ukoliko njihova ukupna vrijednost prelazi 25.000 KM.

Centralna banka trenutno provodi aktivnosti na pripremi provedbenih antikorupcionih akata (smjernica i procedura) koje će operacionalizirati postupak izbjegavanja i upravljanja situacijom sukoba interesa kao i postupanje s poklonima, gostoprimstvima i njihovu registraciju.

Načelo nulte tolerancije na korupciju i druge nepravilnosti

- (1) Centralna banka ima nultu toleranciju na primanje i davanje mita (korupciju) kao i bilo koji drugi oblik zloupotrebe ovlaštenja ili nepravilnosti, koje mogu ali ne moraju rezultirati nanošenjem finansijske štete instituciji, ali mogu proizvesti štetu po ugled ili neku drugu vrstu štete po Centralnu banku.
- (2) Zabranjena je bilo kakva aktivnost i ponašanje koje može navesti drugu stranu na pomisao da se traži mito ili nudi mito.
- (3) Službenik koji dođe do saznanja, ima informacije i / ili materijalne dokaze o postojanju korupcije ili opravdano sumnja na postojanje korupcije, istu prijavljuje u skladu sa zakonom i internim propisima Centralne banke.

Standardi ponašanja trećih strana

- (1) Centralna banka prilikom ulaska u poslovni odnos s trećim stranama na adekvatan i primjeren način upozna je treću stranu o obavezi poštivanja ovog kodeksa.
- (2) Od treće strane koja posluje s Centralnom bankom očekuje se profesionalno i odgovorno poslovanje s integritetom uz dosljedno poštivanje načela nulte tolerancije na korupciju i druge nepravilnosti, kao i pravila koja se odnose na sukob interesa.
- (3) Zabranjene aktivnosti trećih strana su:
 - a) Koruptivne radnje – svako nuđenje, davanje, primanje ili zahtijevanje direktno ili indirektno, bilo kakve koristi, zbog koje se od druge strane očekuje određena nepropisna aktivnost ili uzdržavanje od aktivnosti.
 - b) Prevara – svako činjenje ili nečinjenje, uključujući i lažno predstavljanje, kojim se Centralna banka dovodi u zabludu ili pokušava dovesti u zabludu, s ciljem postizanja određene koristi za treću stranu. Prevarne prakse mogu se odnositi i na prikazivanje pogrešnih podataka u poslovnim knjigama i izvještajima, davanje lažnih podataka ili prikrivanje podataka, odavanje povjerljivih informacija vezanih za poslovanje i sl.

- c) Povreda pravila lojalne konkurencije – treće strane dužne su u poslovnom nadmetanju postupati u okvirima propisanih procedura, općenito prihvaćenog poslovnog morala i poslovnih običaja kao i izbjegavati radnje kojima se nanosi ili se potencijalno može nanijeti šteta konkurentu, drugim učesnicima u poslu ili javnom interesu.
- d) Suprostavljani interesi – Centralna banka kroz svoje jasne procedure nastoji na adekvatan način upravljati situacijama suprostavljenih interesa prilikom obavljanja poslova. Svi službenici, imenovana lica i treće strane moraju voditi računa da njihovi lični interesi ne dođu u sukob s njihovim profesionalnim obavezama, poslovima i zadacima.
- e) Druge nepravilnosti – bilo koje druge aktivnosti, protivne zakonima i drugim propisima, koje imaju za cilj sticanje određene koristi, boljeg položaja u tržišnoj utakmici, postizanje profesionalnih referenci i sl.

8. Novi Pravilnik o internom prijavljivanju korupcije i drugih nepravilnosti u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine

U sklopu uspostavljanja efikasnog compliance programa u Centralnoj banci, čiji značajan element uspješnosti predstavljaju adekvatni propisi i procedure, naročito one antikorupcijskog karaktera, jedna od osnovnih aktivnosti, pored pripreme i usvajanje Etičkog kodeksa, jeste priprema novog Pravilnika o internom prijavljivanju korupcije i drugih nepravilnosti u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Pravilnik je stupio na snagu 25.11.2021. godine, a početak primjene je 01.12.2021. godine.

Prilikom izrade novog teksta pravilnika napravljen je značajan iskorak od onoga što predstavlja osnovnu zakonsku obavezu prema Zakonu o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH. Novi tekst pravilnika, osim mogućnosti prijavljivanja korupcije, predviđa i mogućnost prijavljivanja bilo koje druge nepravilnosti uočene u radu Centralne banke poput: sukoba interesa, nepravilnosti u nabavkama i raspolaganju imovinom Centralne banke, nepravilnosti u zapošljavanju ili ostvarivanju prava iz radnog odnosa, kršenje propisa Centralne banke i diskriminacije po bilo kom osnovu.

Također, detaljno je uređen način i ovlašteni autoriteti za postupanje po zaprimljenim prijavama nepravilnosti, uvedeni su kanali za komunikaciju i zaprimanje prijave i to: posebna telefonska linija, e-mail za prijave nepravilnosti, mogućnost dostavljanja poštom, lična prijava ali zasigurno jedno od najvećih unapređenja kada je u pitanju prijavljivanje nepravilnosti predstavlja uvođenje eksternog, nezavisnog i zaštićenog sistema za prijavljivanje nepravilnosti – **Etičke linije**.

9. Etička linija

Etička linija je eksterni zaštićeni online sistem koji nudi mogućnost anonimne i neanonimne prijave o postojanju korupcije i drugih nepravilnosti. Sistemu „Etička linija“, koji je dostupan 24 sata dnevno, 7 dana u sedmici i besplatan je za prijavitelja, se pristupa preko web stranice: www.cbbh.ba, klikom na logo „Etička linija“.

Prijavljivanje kroz ovaj sistem je potpuno anonimno, ukoliko to prijavitelj želi, i nije moguće utvrditi odakle i od koga je podnesena prijava, što daje sigurnost prijavitelju. Sistemom upravlja

nezavisna treća strana, koja nema uvid u sadržaj internih prijava i postupanja, ali koja garantuje visoke tehničke standarde zaštite sistema od zloupotreba ili neprofesionalizma.

Nije moguće interno manipulisanje prijavama (onemogućeno brisanje, razvijen sistem upozoravanja o rokovima, nemogućnost preskakanja koraka u procesu provođenja pravilnika, memorija svih radnji učinjenih u sistemu).

Prijavitelj nakon podnošenja prijave putem Etičke linije dobija nasumično generisani PIN kod, putem kojeg može da prati status svoje prijave i anonimno, dvosmjerno komunicira sa ovlaštenim službenikom za postupanje po prijavi.

Glavne karakteristike sistema su:

1. Etička linija je eksterni nezavisni online sistem za prijavu korupcije – sistem je smješten na serverima Amazona u Irskoj sa visokim standardima privatnosti i njime upravlja treća strana (ne organizacija koja ga koristi), što za prijavitelje predstavlja veće povjerenje u zaštitu njihove anonimnosti;
2. Dostupna je sa bilo koje lokacije 24/7/365;
3. Procedura postupanja sa nepravilnostima je vremenski ograničena – sistem obavještava o svakom prekoračenju rokova;
4. Zaštita anonimnosti prijavitelja – sistem uklanja IP adrese sa kojih prijave stižu, kao i sve metapodatke sa priloga, tako da je nemoguće utvrditi pošiljaoca prijave na osnovu IP adrese i metapodataka;
5. Dvosmjerna komunikacija sa anonimnim prijaviteljem – postoji interfejs za komunikaciju sa anonimnim prijaviteljem u slučaju da istražitelj ima dodatna pitanja ili anonimni prijavitelj želi dati dodatne informacije ili dokumente;
6. Onemogućeno korigovanje ili brisanje prijave od strane istražitelja – što daje kredibilitet organizaciji i potvrđuje posvećenost organizacije rješavanju nepravilnosti;
7. Statistički izvještaji po tipu prijave, rezultatima istrage i internim istražiteljima.

Svaki ulazak u sistem od strane sistem administratora je registrovan i moguće je pratiti trag aktivnosti. Također, sistem registruje tačno vrijeme svake aktivnosti inspektora ili supervizora – kada je primljena prijava, kada je otvorena, komunikaciju sa prijaviteljem ili supervizorom.

Na sistemu postoji politika privatnosti u kojoj su date sve informacije o prikupljanju i obradi ličnih podataka. Razrađeni su i uslovi korištenja sistema, koje korisnik mora pročitati i prihvatiti ukoliko želi koristiti sistem.

Centralna banka Bosne i Hercegovine predstavlja jednu od rijetkih, javnih institucija, koja je uvela ovakav način prijavljivanja nepravilnosti i tretiranja zaprimljenih prijava.

Ovako prihvaćen i implementiran sistem predstavlja uvođenje kanala za prijave i komunikacije s prijaviteljem koji je u skladu s najvišim međunarodnim standardima, zahtjevima i **Direktivom Evropske unije o zaštiti osoba koje prijavljuju povredu prava Unije (Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. oktobra 2019. godine)**. U skladu s ovom direktivom EU, predviđena je obaveza uspostave kanala za unutrašnje prijavljivanje nepravilnosti.

Neke od obaveza koje predviđa predmetna direktiva, u kontekstu aktivnosti koje je preduzela Centralna banka su:

Član 8.

Obaveza uspostave kanala za unutrašnje prijavljivanje

1. Države članice osiguravaju da pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru uspostave kanale i postupke za unutrašnje prijavljivanje i daljnje postupanje, nakon savjetovanja i u dogovoru sa socijalnim partnerima, ako je to predviđeno nacionalnim pravom.
2. Kanalima i postupcima iz stava 1. ovog člana radnicima subjekta omogućuje se prijavljivanje informacija o povredama. Njima se i drugim osobama iz člana 4. stava 1. tačaka (b), (c) i (d) te člana 4. stava 2. koje su u kontaktu s tim subjektom u okviru aktivnosti povezanih s poslom može omogućiti prijavljivanje informacija o povredama.
3. Stav 1. primjenjuje se na pravne subjekte u privatnom sektoru s 50 ili više radnika.
4. Prag utvrđen u stavu 3. ne primjenjuje se na subjekte koji su obuhvaćeni područjem primjene akata Unije iz dijelova I.B i II. Priloga.
5. Kanalima za prijavljivanje može interno upravljati osoba ili odjel koji su imenovani u tu svrhu ili ih eksterno može pružiti treća osoba. Zaštitne mjere i zahtjevi iz člana 9. stava 1. primjenjuju se i na treće osobe kojima je povjereno upravljanje kanalom za prijavljivanje pravnog subjekta u privatnom sektoru.

Član 9.

Postupci za unutrašnje prijavljivanje i daljnje postupanje

1. Postupci za unutrašnje prijavljivanje i daljnje postupanje iz člana 8. uključuju sljedeće:
 - (a) kanale za zaprimanje prijave koji su oblikovani, uspostavljeni i djeluju na siguran način kojim se osigurava zaštita povjerljivosti identiteta prijavitelja i svake treće osobe koja se spominje u prijavi te sprečava pristup neovlaštenim članovima osoblja;
 - (b) potvrdu o primitku prijave upućenu prijavitelju u roku od sedam dana od tog primitka;
 - (c) imenovanje nepristrane osobe ili odjela nadležnih za daljnje postupanje na osnovu prijave, što može biti ista osoba ili odjel koji zaprimaju prijave, i koji će održavati komunikaciju s prijaviteljem i, prema potrebi, tražiti od njega dodatne informacije i pružiti mu povratnu informaciju;
 - (d) savjesno daljnje postupanje imenovane osobe ili odjela iz tačke (c);
 - (e) savjesno daljnje postupanje, ako je to predviđeno nacionalnim pravom, u slučaju anonimnih prijava;
 - (f) razuman rok za pružanje povratne informacije, koji nije duži od tri mjeseca od potvrde o primitku prijave ili, ako potvrda nije poslana prijavitelju, tri mjeseca od isteka sedmodnevnog perioda nakon podnošenja prijave;
 - (g) pružanje jasnih i lako dostupnih informacija o postupcima za podnošenje prijave vanjskim kanalima nadležnim tijelima na osnovu člana 10. i, prema potrebi, institucijama, tijelima, uredima ili agencijama Unije.
2. Kanalima iz stava 1. tačke (a) omogućuje se podnošenje prijave u pisanom ili usmenom obliku ili na oba načina. Usmeno prijavljivanje moguće je telefonom ili drugim sistemima glasovnih poruka te, na zahtjev prijavitelja, fizičkim sastankom u razumnom roku.

Član 16.

Dužnost povjerljivosti

1. Države članice osiguravaju da se identitet prijavitelja bez izričitog pristanka te osobe ne otkriva nikome ko nije ovlašten član osoblja nadležan za zaprimanje prijava ili daljnje postupanje na osnovu njih. To se primjenjuje i na sve druge informacije iz kojih se direktno ili indirektno može utvrditi identitet prijavitelja. 2. Odstupajući od stava 1., identitet prijavitelja i sve ostale informacije iz stava 1. mogu se otkriti samo ako je to neophodna i razmjerna obaveza koja se nalaže pravom Unije ili nacionalnim pravom u kontekstu istraga nacionalnih tijela ili u okviru sudskog postupka, među ostalim radi zaštite pravâ na obranu prijavljene osobe.

Član 17.

Obrada ličnih podataka

Svaka obrada ličnih podataka u skladu s ovom direktivom, uključujući razmjenu ili prenos ličnih podataka nadležnim tijelima, obavlja se u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 i Direktivom (EU) 2016/680. Institucije, tijela, uredi ili agencije Unije obavljaju sve razmjene ili prenos informacija u skladu s Uredbom (EU) 2018/1725. Lični podaci koji očito nisu relevantni za postupanje s određenom prijavom ne prikupljaju se ili se, ako se slučajno prikupe, brišu bez nepotrebne odgode.

Član 18.

Vođenje evidencije o prijavama

1. Države članice osiguravaju da pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela vode evidenciju o svakoj zaprimljenoj prijavi, u skladu sa zahtjevima u pogledu povjerljivosti predviđenima u članu 16. Prijave se čuvaju samo onoliko dugo koliko je potrebno i razmjerno radi ispunjavanja zahtjeva koji se nameću ovom direktivom ili drugih zahtjeva koji se nameću pravom Unije ili nacionalnim pravom. 2. Ako se za podnošenje prijave upotrebljava telefonska linija na kojoj je moguće napraviti zvučni zapis ili drugi sistem glasovnih poruka na kojem je moguće napraviti zvučni zapis, pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela imaju pravo evidentirati usmenu prijavu, uz saglasnost prijavitelja, na jedan od sljedećih načina: (a) zvučnim zapisom razgovora u trajnom i dostupnom obliku; ili (b) potpunim i tačnim prepisom razgovora koji izrađuju članovi osoblja koji su odgovorni za postupanje s prijavom. Pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela nude prijavitelju mogućnost da provjeri i ispravi prepis poziva te da ga ovjeri potpisom.

3. Ako se za podnošenje prijave upotrebljava telefonska linija na kojoj nije moguće napraviti zvučni zapis ili drugi sistem glasovnih poruka na kojem nije moguće napraviti zvučni zapis, pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela imaju pravo evidentirati usmenu prijavu u obliku tačnog zapisnika razgovora koji zapisuje član osoblja odgovoran za postupanje s prijavom. Pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela nude prijavitelju mogućnost da provjeri i ispravi zapisnik razgovora te da ga ovjeri potpisom.

4. Ako osoba zatraži sastanak s članovima osoblja pravnih subjekata u privatnom i javnom sektoru ili nadležnih tijela u svrhu podnošenja prijave u skladu s članom 9. stavom 2. i članom 12. stavom 2., pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela osiguravaju, uz saglasnost prijavitelja, vođenje potpune i tačne evidencije sa sastanka u trajnom i dostupnom obliku. Pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela imaju pravo evidentirati sastanak na jedan od sljedećih načina: (a) zvučnim zapisom razgovora u trajnom i dostupnom

obliku; ili (b) tačnim zapisnikom sa sastanka koji izrađuju članovi osoblja odgovorni za postupanje s prijavom. Pravni subjekti u privatnom i javnom sektoru i nadležna tijela nude prijavitelju mogućnost da provjeri i ispravi zapisnik sa sastanka te da ga ovjeri potpisom.

Kao što se vidi iz naprijed navedenog, sve zahtjeve predviđene Direktivom, a u vezi s uspostavljanjem i karakteristikama kanala za prijavljivanje nepravilnosti, zaštitu ličnih podataka, povjerljivost, interne istrage, postupanje s prijavama, mogućnost dvosmjerne komunikacije s prijaviteljem i izvještavanje prijavitelja o preduzetim mjerama, evidencijom zaprimljenih prijava, Centralna banka je ispunila i predvidjela u novom Pravilniku o internom prijavljivanju korupcije i drugih nepravilnosti.

10. Vremenski okvir i praćenje sprovođenja Plana borbe protiv korupcije

Plan borbe protiv korupcije za 2022. godinu, odnosi se na period od jedne godine, čime se osigurava direktna poveznica sa vremenskim rokovima predviđenim za sprovođenje aktivnosti iz Akcionog plana, koji je sastavni dio ovog dokumenta.

Da bi ovaj plan osigurao potpunu realizaciju aktivnosti, neophodno je uspostaviti efikasan mehanizam za njegovo sprovođenje i koordinaciju rada organizacionih oblika unutar Centralne banke s ciljem praćenja realizacije aktivnosti u praksi i periodične evaluacije ostvarenih rezultata.

U pogledu zaduženja, organi Centralne banke, organizacioni oblici i specifična radna mjesta imaju sljedeće uloge:

- Inicijator i koordinator sprovođenja aktivnosti (*Ured guvernera, glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti propisa*),
- Implementator aktivnosti i izvještavanje (*odjeljenja unutar Centralne banke*),
- Monitoring sprovođenja (*guverner Centralne banke*),
- Upravno vijeće (informisanje o implementiranim aktivnostima).

10.1. Finansijski efekti implementacije Plana borbe protiv korupcije

Nadležni organizacioni oblici u Centralnoj banci izradili su i uputili ovlaštenim odjeljenjima i donosiocima prijedlog nabavki koje je potrebno provesti u cilju implementacije planiranih aktivnosti, a koje će biti izvršene u Finansijski plan i Plan nabavki za 2022. godinu.

10.2. Rizici u implementaciji Plana za borbu protiv korupcije

S obzirom na aktivnosti koje predviđa plan i njegovu složenost, potrebno je u obzir uzeti i eventualne rizike koji bi mogli uticati na njegovu uspješnu implementaciju:

- *Nedovoljna angažovanost organizacionih oblika koji su implementator aktivnosti;*
- *Nedostatak ljudskih resursa;*
- *Nedostatak finansijskih resursa;*

10.3. Proaktivni monitoring implementacije Plana borbe protiv korupcije

Proaktivni monitoring sprovođenja plana podrazumijeva preduzimanje kontinuiranih aktivnosti na praćenju i evaluaciji stepena implementacije pojedinačnih aktivnosti. Svrha praćenja i evaluacije nije samo prikupljanje podataka o napretku ili neuspjesima u sprovođenju aktivnosti na planu suprotstavljanja korupciji, nego i preduzimanje mjera kako bi se uklonili ili umanjili nedostaci te identifikovali novi elementi koji bi se ugradili u postojeće ili nove aktivnosti s ciljem što efikasnije prevencije korupcije u Centralnoj banci.

11. Akcioni plan – tabelarni pregled aktivnosti za sprovođenje Plana borbe protiv korupcije

#	AKTIVNOST	ROK	IMPLEMENTATOR AKTIVNOSTI	INDIKATORI USPJEŠNOSTI
JAČANJE KAPACITETA ZA PREVENCIJU KORUPCIJE I KOORDINACIJU BORBE PROTIV KORUPCIJE				
1.	Izraditi i usvojiti provedbene antikorupcione akte (procedure za upravljanje sukobom interesa i postupanje i registracija poklona i gostoprimstava)	maj 2022.	Ured guvernera, glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti propisa	usvojeni antikorupcioni akti
2.	Dostavljanje podataka o sprovođenju Planova borbe protiv korupcije	kontinuirano	Ured guvernera, glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti propisa	podaci o sprovođenju plana dostavljeni APIK-u
JAČANJE TRANSPARENTNOSTI RADA INSTITUCIJE				
1.	Podsticati i unaprijediti proaktivnu transparentnost u Centralnoj banci, kroz unapređenje metoda informisanja i komuniciranja	septembar 2022.	Ured za komunikacije	utvrđeni principi javnog komuniciranja, unapređenje kanala za komunikaciju, priprema i usvajanje nove Strategije komuniciranja
2.	Izvršiti analizu internih odluka i prakse u vezi s dosadašnjom primjenom Zakona o slobodi pristupa informacijama	oktobar 2022.	Ured za komunikacije	napravljen analiza, predložene konkretne mjere za poboljšanje
3.	Obavještavanje javnosti o sprovedenim aktivnostima u oblasti prevencije korupcije i borbe protiv korupcije u CBBiH, promocija pozitivnih primjera,	kontinuirano	glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti propisa, Ured za komunikacije	javnost je informisana putem internet stranice CBBiH

RAZVIJANJE KULTURE INTEGRITETA I ETIČNOSTI U CENTRALNOJ BANCII BOSNE I HERCEGOVINE				
1.	Izvršiti sveobuhvatnu obuku svih službenika vezano za pitanja etike, integriteta i novousvojenih antikorupcionih propisa	juni 2022. godine	Ured guvernera, glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti	provedena edukacija za sve službenike
2.	Izvršiti analizu radnih procesa s ciljem prepoznavanja mogućnosti za zloupotrebu diskrecionih ovlaštenja, povlaštenih informacija i dr.	novembar 2022.	Ured guvernera, glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti	izvršena analiza
3.	Analizirati informisanost, nivo stečenog znanja i osposobljenost službenika u borbi protiv korupcije	septembar - oktobar 2022. godine	Ured guvernera, glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti, Ured za komunikacije	izvršiti provjeru znanja kroz ankete / kvizove za službenike
4.	Osigurati dosljednu primjenu Etičkog kodeksa i Pravilnika o internom prijavljivanju korupcije i drugih nepravilnosti	kontinuirano	ovlašteni autoriteti za postupanje, guverner	službenici upoznati sa sadržajem etičkog kodeksa, službenik za usklađenosti dostupan za savjete, mišljenja, pomoć, adekvatno pokretanje propisanih procedura u slučaju uočenog kršenja
5.	Raditi na harmonizaciji odnosa među službenicima i odjeljenjima s ciljem što boljeg povjerenja među zaposlenima i stvaranja sinergije ka cilju sprečavanja korupcije, uz izradu procjene kulture organizacije prema standardima ISO 37301	Kontinuirano / oktobar za procjenu kulture organizacije	Ured guvernera, glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti, Odjeljenje za ljudske resurse	provedena procjena kulture organizacije
PRAĆENJE POSTUPANJA PO PRIJAVAMA KORUPCIJE				
1.	Promovisati sve dostupne kanale za prijavljivanje korupcije, s posebnim akcentom na Etičku liniju	kontinuirano	Ured guvernera, glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti	službenicima, medijima i javnosti dostupne informacije o online sistemima i telefonskim linijama za prijavu korupcije
2.	Pratiti, analizirati i dokumentovati sve prijave korupcije i načine postupanja po istim	kontinuirano	Ured guvernera, glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti	uspostavljen sistem dokumentovanja i izvještavanja

POVEĆANJE NADZORA I ODGOVORNOSTI NAD PLANIRANJEM I IZVRŠENJEM FINANSIJSKOG PLANA I PLANA NABAVKI				
1.	Osigurati transparentnost planiranja, trošenja i izvršenja godišnjih planova nabavki putem javnog objavljivanja finansijskih izvještaja, finansijskih planova, planova nabavki i njihove realizacije	kontinuirano	Odjeljenje za javne nabavke, Ured za komunikacije	transparentnost osigurana kroz javnu objavu na web stranici
MONITORING I IZVJEŠTAVANJE				
1.	Praćenje i evaluacija aktivnosti iz akcionog plana	1 godišnje	guverner, Upravno vijeće	izvještaj dostavljen APIK-u
2.	Komunikacija, izvještavanje, poboljšanje odnosa sa APIK-om, dostavljanje podataka i informacija APIK-u o sprovođenju planiranih aktivnosti	kontinuirano i po potrebi	glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti	ostvarena komunikacija, podaci i informacije dostavljeni APIK-u
3.	Analiza efekata sprovođenja aktivnosti predviđenih Planom integriteta CBBiH i procjena potreba za njegovim revidiranjem	četvrti kvartal 2022. godine	glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti propisa, koordinator za provođenje Plana integriteta	izvršena analiza koja za rezultat ima zaključak o postojanju / nepostojanju potreba za revidiranjem Plana integriteta CBBiH
POSEBNE AKTIVNOSTI ZA VRIJEME TRAJANJA PANDEMIJE COVID - 19				
Nadzor i kontrola procesa zapošljavanja u institucijama BiH				
1.	Sve oglase za prijem u radni odnos, provoditi u skladu sa Zakonom o radu u institucijama BiH koji se primjenjuje na CBBiH, objavljivati ih javno na web stranici i putem sredstava javnog informisanja	kontinuirano	Odjeljenje za ljudske resurse	javno objavljeni oglasi za prijem u radni odnos
2.	Sve rezultate javnih oglasa za prijem u radni odnos, objavljivati javno na web stranici	kontinuirano	Odjeljenje za ljudske resurse	javno objavljeni rezultati oglasa za prijem u radni odnos

Praćenje i kontrola procesa javnih nabavki				
1.	U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, na web stranici objaviti Plan nabavki CBBiH	nakon usvajanja Plana	Odjeljenje za javne nabavke	Plan nabavki objavljen na web stranici
2.	Sve postupke javnih nabavki objavljavati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama	kontinuirano	Odjeljenje za javne nabavke	obavještenje o javnoj nabavci objavljeno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama
3.	Javno objavljavati odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama	kontinuirano	Odjeljenje za javne nabavke	odluke o izboru javno objavljene
4.	Javno objavljavati podatke o realizaciji zaključenih ugovora / okvirnih sporazuma, s osnovnim elementima koji minimalno obuhvataju: opis predmeta nabavke, oznaka iz jedinstvenog rječnika javnih nabavki, vrsta postupka, broj obavještenja o dodjeli ugovora s portala javnih nabavki, podaci o dobavljaču, opis izmjene elemenata ugovora ukoliko ih je bilo, ostatak vrijednosti ugovora nakon izmjene, datum zaključenja ugovora / okvirnog sporazuma, datum potpune realizacije ugovora / okvirnog sporazuma	kontinuirano uz redovno ažuriranje podataka u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama	Odjeljenje za javne nabavke	podaci objavljeni na web stranici
5.	Pojačati nadzor i pratiti provođenje postupaka javnih nabavki koji se za vrijeme trajanja pandemije provode na manje transparentan način, zbog hitnosti (npr. pregovarački postupak bez objave obavještenja), sačiniti izvještaj o istom uz navođenje podataka o nabavkama koje su “ pravdane “ pandemijom, na šta su se tačno odnosile, zašto su nabavke provedene	kontinuirano, uz sačinjavanje izvještaja najmanje jednom u 6 mjeseci	Odjeljenje za javne nabavke	sačinjen izvještaj

Koordinacija antikorupcijskih aktivnosti za vrijeme pandemije COVID 19				
1.	Osigurati kontinuiranu razmjenu informacija i periodičnu koordinaciju u vezi sa provedbom ovog dijela plana unutar institucije	kontinuirano	svi uključeni organizacioni oblici i jedinice	informacije razmjenjene
2.	Redovno informisanje, razmjena podataka i iskustava na osnovu provedbe ovog akcionog plana između CBBiH i APIK-a	kontinuirano	glavni stručnjak za kontrolu usklađenosti	ostvarena komunikacija, podaci i informacije dostavljeni APIK-u

GUVERNER

dr. Senad Softić

Sarajevo, 02.03.2022. godine